

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Ποσαχῶς ὁ προφορικὸς ὄρος τῷ λόγῳ
τῆ σημανομένῃ τρόπῃ;

Ὡς περὶ τῆ ὀνόματος σημασία τὸ πρᾶγμα πα-
ρίστησιν, ὅπως ὁ τρόπος τῆς σημασίας μιμεῖ-
ται τὸν τρόπον τῆ εἶναι τῶν πραγμάτων, ἢ αὐτῷ
συνακολουθεῖ· διττὸς δὲ ὁ τρόπος τῆ εἶναι ἐν τοῖς
πράγμασιν εὐρηταί, ὁ μὲν ἐστίν, ὑπάρχειν καθ' αὐτό,
ἢτοι αὐθύπαρκτον, ἢ ὡσεὶ κεχωρισμένου ἀ-
πὸ παντός ἄλλῃ, ὡς ἡ ἕσια, οἷον Ἠλάτων, ὅς
αὐθύπαρκτος ὢν, καθ' ἑαυτὸν ὑπάρχει· ὁ δὲ εἶ-
ναι ἐν ἑτέρῳ, ὅς τὸ συμβεβηκός· οἷον χρῶμα,
ὅπερ ἔχ ὑπάρχει, εἰμὴ ἐν τινὶ ὑποκειμένῳ· κα-
τὰ τῆτον ἔν τὸν διττὸν τῆ εἶναι τρόπον, ἢ ὁ ὄ-
ρος ἔτι διττὸν σημασίας τρόπον ἔχει, καθ' ὃν
ἢ διαιρεῖται ἀ. εἰς ἀφαιρεμένον, ἢ παντός ἄλλ-
λῃ κεχωρισμένον· ἢτοι ἐξ ἀφαιρέσεως, ἢ
συγκεκριμένον. Ἐξ ἀφαιρέσεως ὄρος ἐστίν, ὁ ση-
μαίνων τι ἀφαιρεμένον, ἢ παντός ἄλλῃ κεχωρισ-
μένον· ἢ οἷονεὶ καθ' αὐτὸ ὑφιστάμενον, οἷον ἀν-
θρωπότης, πλῆτος, λευκότης· ἢ γὰρ λευκό-
της, χρῶμα σημαίνει λευκόν, ἔχ ἐν χιόνι, ἢ
κύκνῳ, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον, ἢ ἐκτός
ὑποκειμένου, ὁμοίως ἢ ἡ ἀνθρωπότης.

Συγκεκριμένος δ' ἐστίν, ὁ σημαίνων τι σύνθε-
τον, ὡσεὶ ἐξ ὕλης, ἢ εἶδους, οἷον ἀνθρώπος, λευ-
κός, πλέσιος· ὁ μὲν ἀνθρώπος ἐκ προσώπου, ἢ
ἀνθρωπότητος· ὁ δὲ πλέσιος, ἐξ ἀνθρώπου, ἢ
πλήτης.

Εὐτεῦθεν ἔν δῆλον, ὅτι ἐξ ἀφαιρέσεως ὁ-
ρος ἔντι ἀπλῆν σημαίνει, ὁ δὲ συγκεκριμένος
διττῆν πως σημαίαν ἴσχει σημαίνει γάρ τι σύν-
θετον, ὃ δύο τῶν ἄλλων παρίσῃσι· τὸ γὰρ
λευκὸν ὡσεὶ προσκειμένῃν ὑποκειμένῳ τινὶ τὴν
λευκότητα σημαίνον, ἐμφαίνει πως τὸ πρᾶγμα
ἔῃ ὑποκείμενον.

Δεύτερον διαιρεῖται ὁ ὅρος εἰς ἀπόλυτον,
ἔῃ συστηματικόν· ἀπόλυτός ἐστιν ὁ ἔντι μόνον,
ἢ πολλά καὶ ὁ ἔντι σημαίνων, οἷον λευκότης, ἀν-
θρωπότης κ. τ. λ.

Συστηματικός ἐστιν, ὁ κυρίως μὲν ἔντι μόνον
ἔτέρῳ προσκειμένον σημαίνων, ἐπομένως δὲ ἔῃ
ἔτερον παρεμφάνων, οἷον λευκὸν, ὅπερ τὴν λευ-
κότητα κυρίως σημαίνει. ἐπεὶ δὲ ἡ λευκότης σχέ-
σιν πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὡς πρόσκειται, ἴσχει,
ἐπομένως καὶ κείνο σημαίνει.

Τρίτον διαιρεῖται ὁ ὅρος κατὰ τὸν τῆς ση-
μασίας τρόπον εἰς παρωνυμῆντα, ἔῃ παρωνυμύ-
μενον· παρωνυμῶν μὲν ἐστιν, ἐξ ἧς ὁ παρωνυμύ-
μενος παρονομάζεται, οἷον λευκότης, ἐξ ἧς τὸ
λευκόν· παρωνυμύμενος δὲ ὁ ἀπὸ τῆς παρωνυμῆν-
τος τὴν προσηγορίαν ἔχων, οἷον δίκαιος ἀπὸ τῆς
δικαιοσύνης· χρὴ δὲ ταῦτα διαφέροντα εἶναι τῆ
πτώσει, ἢτοι τῶ τέλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ποσαπλῆς ὁ ὄρος τῷ λόγῳ τῶν σημα-
νομένων πραγμάτων.

Τὴν διαίρεσιν τῶν ὄρων ἀπὸ τῶν σημανομένων
πραγμάτων θηρωμένοις διαιρεῖται ἅ. εἰς ὄ-
ρον ἁ. ἐπινοίας, εἰς ὄρον β. ἐπινοίας· ὄρος ἁ.
ἐπινοίας ἐστίν, ὁ σημαίνων τὰ ληθῆ καὶ πραγματι-
κά, κατὰ τὰ πραγματικῶς αὐτοῖς προσήκοντα,
εἶον ἄνθρωπος, λέων. ὄρος β. ἐπινοίας ἐστίν, ὁ
σημαίνων ἐν τοῖς πράγμασι ἐκεῖνα, ἅπερ ἢ προ-
σῆκτιν αὐτοῖς ἐκ τῆς αὐτῶν φύσεως, ἀλλὰ διὰ
τινα τῆ νοῦς ἀντίληψιν· πρῶτον γὰρ ὁ νοῦς ἐν-
νοεῖ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ζῶον λογικόν, ὃ προσή-
κει αὐτῷ ἐξ οἰκείας φύσεως, ἔπειτα σκέπτεται
αὐτὸν πολλοῖς ἀτόμοις ἐνυπάρχοντα, τῷ Πέτρῳ
δηλαδή, Παύλῳ, κ.τ.λ.

Ἐκ ταύτης δὲ τῆς διττῆς προσλήψεως, συμ-
βαίνει διττῷ ὀνόματι, ἥτοι ὄρω τὸ αὐτὸ προσα-
γορεύεσθαι· λέγεται γὰρ ἄνθρωπος, καὶ εἶδος·
ὁ ἄνθρωπος ἐστίν ὄρος ἁ. ἐπινοίας· σημαίνει γὰρ
πρᾶγμα πρῶτως συλλαμβανόμενον, καὶ θεωρούμε-
νον κατὰ τὰ προσήκοντα αὐτῷ ἐξ οἰκείας φύ-
σεως, δηλαδή ζῶον λογικόν.

Εἶδος δ' ἐστίν ὄνομα, ἥτοι ὄρος β. ἐπινοίας·
σημαίνει γὰρ δευτέρως ἐν τῷ ἀνθρώπῳ νοού-
μενον, εἶναι δηλονότι κοινὸν πολλοῖς, καὶ σχέστιν ἔχειν
εἰς πλείους, οἷς ἐνυπάρχει, ἥτις δὲ σχέσις ἐ-
προ-

προσῆκει τῷ ἀνθρώπῳ πραγματικῶς, καθ' ὃ δὲ προσλαμβάνεται τῇ νοήσει πᾶσι κοινῇ τοῖς ἀνθρώποις· ὅθεν ἄνθρωπος, ζῶον, λέων, λίθος, καὶ πάντα τὰ ὀνόματα, τὰ σημαίνοντα ἀληθῆ καὶ πραγματικῶς ὑπάρχοντα, εἰσὶν ὄροι α'. ἐπινοίας· γένος δὲ, εἶδος, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ὄνομα, ῥῆμα, καὶ τὰ τσιαῦτα εἰσὶν ὄροι β'. ἐπινοίας.

Διαιρεῖται β'. ὁ ὄρος τῷ λόγῳ τῇ σημαίνοντι πράγματι εἰς κοινόν, ἢτοι καθόλου, καὶ εἰς μερικόν· καθόλου εἰσὶν, ὁ πλείστα κατ' ἰδίαν, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον σημαίνων, οἷον ἄνθρωπος, ὅς τὸν Πέτρον, Παῦλον, καὶ πάντας τοὺς λοιπὸς ἀνθρώπους σημαίνει.

Χρὴ τοίνυν τὸν καθόλου ὄρον σημαίνειν πολλά· ἄλλως γὰρ ἔκ ἀν ἦν κοινός καὶ καθόλου· β'. ταῦτα δὲ τὰ πολλά χρὴ σημαίνειν κατ' ἰδίαν, ἢτοι χωρὶς, εἰς διαστολὴν τῶν περιληπτικῶν ὀνομάτων συλλήβδην πολλά σημαίνοντων, ὡς ὄχλος, λαός, κ.τ.λ'. γ'. κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, εἰς διαφορὰν τῶν ὀμωνύμων κοινῶν μὲν κατ' ὄνομα ὄντων, ἢ μὴν δὲ κατὰ τὸ πρᾶγμα ὡς κυρίων.

Μερικός ὄρος εἰσὶν, ὁ ἔντι μόνον σημαίνων, ἢ δ' ἕτερον ἐνδέχεται μετέχειν τῆ αὐτῆ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οἷον Ἀριστοτέλης, Πλάτων· καίτοι γὰρ ἐνδέχεται ἄλλον ἔτι Ἀριστοτέλην, ἢ Πλάτωνα σημαίνειν, εἴγε δοθεῖη, ἔκ ἀν ὁμοῦ προσῆκεν αὐτοῖς κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

Υποδιαίρεται αὖθις ὁ καθόλου ὅρος· ἢ ὁ μὲν ἔστιν ὑπερβεβηκώς, ὁ δὲ μὴ ὑπερβεβηκώς, ὁ δὲ γὰρ πανυπερβεβηκώς.

Καὶ ὑπερβεβηκώς μὲν ἔστιν, ὁ διὰ πάντων τῶν τῆ ὄντος γενῶν περιφερόμενος, ἢ κατὰ πάντων τῶν ὄντων κατηγορεῖσθαι δυνάμενος· ἔξ δ' εἰσὶ, πρᾶγμα, ἴν, τί, ὄν, καλόν, ἀληθές.

Μὴ ὑπερβεβηκώς δ' ἔστιν, ὁ ἔτιω διωρισμένην ἔχων τῆν σημασίαν, ὡς μὴ ὑπερβαίνειν γένος τι ὠρισμένον τῆ ὄντος, οἷον ἄνθρωπος, ὃς κατὰ πάντων μὲν λέγεται τῶν ἀνθρώπων, ἢ μὴν δὲ λέοντος, ἢ κυνός, κ.τ.λ'.

Πανυπερβεβηκώς ἔστιν, ὃς ἢ κατὰ τῶν ἀληθῶν μόνον, ἀλλὰ ἢ κατὰ οἰωνῶν ἄλλων ἀληθῶς καταφάσκειται, οἷον νοητὸν, δοξαζόν, καταληπτὸν· ἢ μόνον γὰρ τὸ ὡς ἀληθῶς ὄν ἐστὶ νοητὸν, ἀλλ' ἔτι ἢ τὰ τῆ νοός πλάσματα, οἷον ἵπποκένταυρος, σερήσεις, ἢ τὰ τοιαῦτα.

Υποδιαίρεται ἢ ὁ μερικὸς ὅρος εἰς ὠρισμένον, ἀόριστον, ἢ ἔξ ὑποθέσεως· ὠρισμένος ὅρος ἔστιν, ὁ σημαίνων τι διωρισμένον, οἷον Πλάτων, ἔτος ὁ ἄνθρωπος. Αἰόριστος δὲ, ὁ ἀδιορίζως ἐν τι σημαίνων, οἷον ἀνθρώπος τις, τὶ ζῶον, κ.τ.λ'.

Ἐξ ὑποθέσεως ὅρος ἔστιν, ὁ δυνάμενος μὲν κατὰ ἑαυτὸν πολλὰ σημαίνειν, ὑποθέσεως μὲντοι γινομένης, ἐν μόνον σημαίνει, οἷον ὁ Φιλίππου υἱός· ὑποτιθεμένη γὰρ μὴ ὑπάρχειν ἄλλον υἱόν

τῷ

τῷ Φιλίππῳ ἔκτος Ἀλέξανδρον, τῷ ὄντι ἐκεῖνος
 ἔσθ' ὄρος υἱός, καίτοι οἷός τε ἦν πολλὸς υἱὸς ἀδια-
 φόρως σημαίνειν, ἐν ταύτῃ ὁμῶς τῇ φράσει μόνον
 τὸν Ἀλέξανδρον σημαίνει.

Ἐἴ τι διαιρεῖται ὁ ὄρος τῷ λόγῳ τῷ σημι-
 νομένῃ πράγματι, εἰς συνώνυμον, ὁμώνυμον, καὶ
 ἀνάλογον.

Συνώνυμός ἐστιν, ὁ σημαίνων πλεῖστα, τοῦ
 αὐτοῦ ὀνόματος, καὶ λόγου κοινωνήντα ὅσον ἄν-
 θρωπος, ζῶον.

Ὁμώνυμός ἐστιν, ὁ πλεῖστα σημαίνων διάφο-
 ρα τῷ λόγῳ, ἢ τοιῆς φύσει, ὅσον κύων, ὅς τόν-
 τε χερσαῖον, καὶ ἔνυδρον, καὶ ἑράνιον κίνα ση-
 μαίνει, ἅτινα πάνυ τῇ ἡσία διαφέρουσιν, ἕδεμίαν
 κοινωνίαν πρὸς ἄλληλα ἔχοντα.

Ἀνάλογος δ' ἐστιν, ὁ πλεῖστα μὲν διάφορα
 τῷ λόγῳ σημαίνων, μετὰ τινος μέντοι πρὸς ἄλ-
 ληλα τάξεως, ὅσον ὑγιεινόν, ὅπερ σημαίνει τὸ
 ζῶον, τὸ φάρμακον αἴτιον ὄν τῆς ὑγείας, τὸ ἔ-
 ρος σημεῖον τῆς αὐτῆς ὄν, κ. τ. λ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'.

Περὶ τῶν ὄρων τῆς β'. ἐπινοίας, τετάρ-
 τω περὶ τῶν πέντε καθόλου φωνῶν.

Καθόλου ἐστίν, ἢ φησὶν Ἀριστοτέλης, ὁ πλείο-
 σιν ἐνυπάρχον, ἐπὶ πλείονων πέφυκε κατη-
 γο-

γο-

γορεῖσθαι, τοιαῦτα δὲ πέντε εἰσὶ, γένος, εἶδος, διαφορὰ, ἴδιον, καὶ συμβεβηκός· ἅπερ ὅροι εἰσὶ β'. ἐπινοίας.

Ἐς ἵ δὲ γένος φησὶν ὁ Πορφύριος, τὸ κατὰ πλειόνων, καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεύμενον· φυσικὴς δηλαδὴ ἀνωτέρα, ἣτις κατὰ τὸ αὐτῆς εἶναι ὑπάρχει ἐν πολλοῖς, ἃ διαφέρουσι τῷ εἶδει, καθ' ὧν καὶ κατηγορεῖται ἐν τῷ τί ἐστι, ἡτέρισι βσιωδῶς, οἷον τὸ ζῶον λέγεται γένος πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ λέοντα, ἔτι φυσικὴς ἐστὶν ἀνωτέρα ἄνθρωπος, καὶ λέοντος, καὶ βσιωδῶς κατ' αὐτῶν κατηγορεῖται.

Εἶδος ἐστὶ, τὸ κατὰ πλειόνων, καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεύμενον, οἷον ἄνθρωπος εἶδος λέγεται, ὅτι βσιωδῶς κατηγορεῖται κατὰ Σωκράτους, Ἀριστοτέλους, οἱ μόνω τῷ ἀριθμῷ διαφέρουσι, τῆς αὐτῆς ὄντες φύσεως.

Διαφορὰ ἐστὶ, τὸ κατὰ πλειόνων, καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ ὁποῖόντι κατηγορεύμενον, σημαίνουσα δηλονότι μέρος ἐσίας, καθ' ἃ διενήνοχε τὰ τῆ αὐτῆς γένους κοινωνήντα, οἷον τὸ Λογικὸν διαφορὰ λέγεται τῆ ἀνθρώπου· δι' αὐτῆς γὰρ διαφέρει τῶν ἄλλων ζώων, οἷς κοινωνεῖ τῆ γενικοῦ ζώου.

Ἰδιόν ἐστιν, ὃ μόνω τινὶ εἶδει συμβέβηκε, καὶ παντὶ, καὶ αἰεὶ, ὡς τὸ Γελασικὸν τῷ ἀνθρώπῳ· συμβαίνει γὰρ πᾶσιν, αἰεὶ, καὶ μόνοις τοῖς ἀνθρώποις· συμβεβηκός ἐστιν, ὃ γίνεται, καὶ ἀπογίνε-

ται

ται χωρὶς τῆς τῆ ὑποκειμένης φθορᾶς· οἷον λευκότης, θερμότης· ἧτις γίνεται, καὶ ἀπογίνεται χωρὶς τῆς φθορᾶς τῆ ὑποκειμένης.

Ἐκαστον ἓν τῶν εἰρηκέντων καθόλου ὑποδικαίρεται· τὸ γὰρ γένος ἑλλοῦ ἐστὶ γενικώτατον, καὶ ἄλλο ὑπάλληλον· γενικώτατόν ἐστιν, ὑπὲρ ὃ ἕκ ἐστιν ἄλλο ἀναβεβηκός γένος, οἷον ἐσία· τῆτο δὲ εἶδος εἶναι ἀδύνατον· ὑπάλληλον γένος ἐστὶν, ὃ γένος ὄν, δύναται ἅμα εἶναι καὶ εἶδος πρὸς ἄλλο, καὶ ἄλλο ἀναφερόμενον, οἷον τὸ σῶμα, ὃ πρὸς μὲν τὸ ἔμψυχον, ἐστὶ γένος· πρὸς δὲ τὴν ἐσίαν, εἶδος.

Καὶ τὸ εἶδος, τὰ μὲν ἐστὶν εἰδικώτατον· τὸ δὲ ὑπάλληλον. Εἶδος εἰδικώτατόν ἐστιν, ὑφ' ὃ ἕκ ἐστὶν ἕτερον εἶδος, καὶ ὅπερ εἶδος ὄν, ἔπέφυκε διαιρεῖσθαι εἰς εἶδη, οἷον ἄνθρωπος, λέων, ὑφ' ὃ μόνον τὰ ἄτομά εἰσιν· ὑπάλληλον δὲ, ὃ εἶδος ὄν, δύναται ἅμα εἶναι καὶ γένος, πρὸς ἄλλο, καὶ ἄλλο ἀναφερόμενον, οἷον τὸ ζῶον, πρὸς μὲν τὸ ἔμψυχον, ἐστὶν εἶδος, πρὸς δὲ τὸν ἄνθρωπον, γένος.

Διττὴ δ' ὁμοίως καὶ ἡ διαφορὰ· ἡ μὲν γὰρ γενική, ἡ δὲ εἰδική· γενική μὲν ἐστὶν ἡ συνιστώσα τι, ὅπερ ἔσθ' ἄλλο εἶδος, ἀλλὰ καὶ γένος ἐστὶν, οἷον τὸ εἰσθητικόν, ὃ καθίσταται τὸ ζῶον, ὃ τῆ μὲν ἔμψυχε εἶδος, τῆ δ' ἄνθρωπε γένος ὑπάρχει.

Εἰδικὴ δὲ, ἢ τὸ εἰδοποιός, ἡ συνιστώσα τὸ εἶδος, καὶ ποιῶσα αὐτὸ διαφέρει τῶν ἄλλων· οἷον τὸ λογικόν.

Τὸ

Τὸ δὲ ἴδιον τετραχῶς διαιρεῖται. α'. εἶναι, ὃ μόνῳ τινὶ εἶδει συμβέβηκεν, ἀλλὰ μὴ παντὶ, ὡς ἡ. θρώπῳ τὸ ἰατρεύειν. β'. ὃ παντὶ τῷ εἶδει συμβέβηκεν, ἀλλὰ μὴ μόνῳ, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι δίποδι. γ'. ὃ μόνῳ τινὶ εἶδει, καὶ παντὶ συμβέβηκεν, ἀλλὰ μὴ αἰεὶ, ποτὲ δὲ, ὡς ἀνθρώπῳ ἐν γῆρα πολιῦσθαι. δ'. ὃ καὶ κυρίως ἴδιον, ὃ μόνῳ τινὶ εἶδει, καὶ παντὶ, καὶ αἰεὶ συμβέβηκεν, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ γελασικόν.

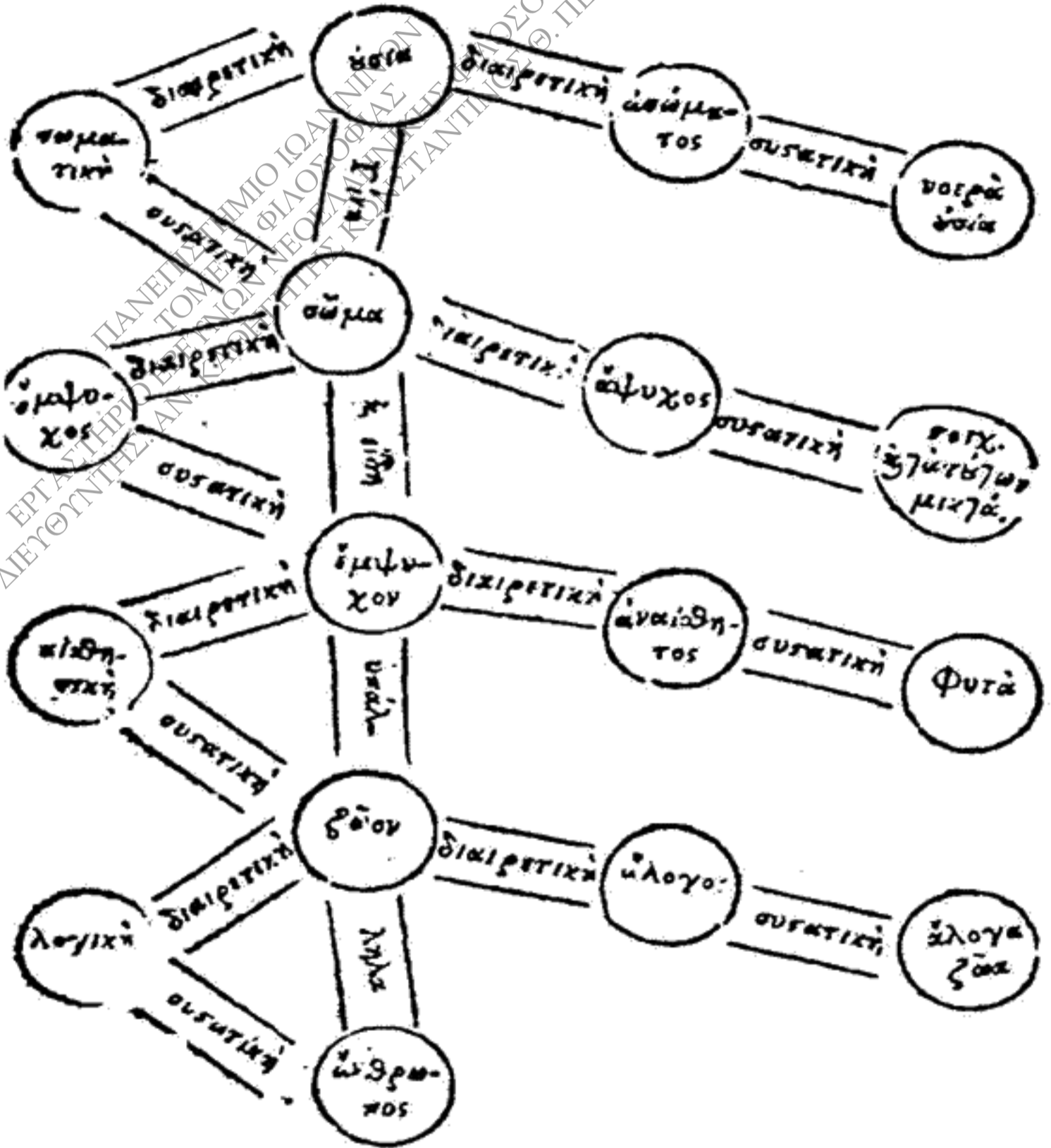
Τὸ μὲν συμβεβηκός διαιρεῖται εἰς δύο· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆ χωριστὸν, ὡς τὸ καθεύδειν, τὸ δ' ἀχώριστον, ὡς τὸ μέλαν τῷ Αἰθίοπι.

Εἰς εὐκρινεσέραν δὲ κατάληψιν τούτων ἐκκείσθωσαν κατὰ τάξιν ἐπιδιαγράμματα τὰ ὑπὸ τῆς ἑσίας τελόντα καθόλου.

Γ.

Γένος

Γενικώτατον.

Δημοσθένης. (ἄτομα) Εἶδος

Πλάτων· Σωκράτης. Εἰδικώτατον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῶν ὄρων τῆς ἀ. ἐπινοίας, ἤτοι πε-
ρὶ τῶν κατηγοριῶν.

Πολυσφύλλητος μὲν ἡ τῶν ὄντων εἰς δέκα γέ-
νη διαίρεσις, τῷ γὰρ ὄντος τὸ μὲν ἐστὶν
ἀυθύπαρκτον, ἔξ ἑδενός ἑτέρα δεόμενον πρὸς σύ-
ρασιν, ὡς ἡ οὐσία, τὸ δὲ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχει,
ὅπερ ἐστὶ τὸ συμβεβηκός· τῆδ' αὖ συμβεβηκός, τὸ
μὲν ἐστὶν ἀπόλυτον, ἤτοι ἄσχετον, τὸ δὲ
σχετικόν, ἔξ πρὸς ἄλλο ἀναφερόμενον· ἔξ εἰ μὲν
ἀπόλυτον εἶη, ἢ ἀπὸ τῆς οὐλῆς προέρχεται, ἀ-
χώριστον κατ' ἑαυτὸ ἀπὸ ἐκείνης τυγχάνου, ὅπερ
ἐστὶν ἡ ποσότης· ἢ ἀπὸ τῆς εἴδους προέρχεται, ἀ-
χώριστον ἐκείνης τυγχάνου, ἔξ ἐστὶν ἡ ποιότης· ἢ
δὲ σχετικόν ἢ, ἢ κυρίως ἔξ φύσει ἐστὶ πρὸς ἄλλο
ἀναφερόμενον, ἢ μὴ κυρίως· ἔξ εἰ μὲν κυρίως, ἔξ
κατ' αὐτὸ εἶη, τὴν κατηγορίαν τῶν σχετικῶν
ἀποτελεῖ· ἔξ ταῦτά εἰσι τέσσαρα κυριώτερα γέ-
νη τῶ ὄντος, τὸ δὲ μὴ κατ' αὐτὸ σχετικόν διαί-
ρεῖται ἔξ ἀναπληροῦ τὰς λοιπὰς ἔξ κατηγορίας·
ἢ γὰρ οὐσία θεωρημένη ὡς ἐν χρόνῳ ἔστα, ἀπο-
τελεῖ τὸ ποτέ, ὡς δὲ ἐν τόπῳ, τὸ πῶ, κατὰ
δὲ τὴν ἐν τόπῳ θέσιν, τὸ κείσθαι· ἔξ ὡς μὲν κί-
νησα, τὸ ποιεῖν· ὡς δὲ κινημένη, τὸ πάσχειν·
κατ' ὁ δέ τις ἑτέρα περὶ ἑτέραν οὐσίαν θέσιν ἔ-
σχηκε, τὸ ἔχειν ἀποτελεῖται.

Δέκα τοίνυν εἰσὶν αἱ κατηγορίαι, Οὐσία, Πο-
σὸν, Ποιὸν, Πρόστι, Πῶ, Ποιεῖν, Πάσχειν, Πο-
τέ, Κείσθαι, ἔξ ἔχειν.

Εἶσι

Ἔστι δὲ ἡ ἔσια πρᾶγμα αὐθύπαρκτον, καὶ ἔ-
δενός ἐτέρω δεόμενον πρὸς σύσασιν· οἷον ἄνθρωπος.

Ποσότης ἐστὶ, συμβεβηκός, ὃ δίδωσιν ἔκτα-
σιν τῆ ἔσια, καθ' ἣν λέγεται μεγάλη, μικ-
ρά, πλατεῖα, οἷον δίπτυχος, κ.τ.λ'.

Ποιότης ἐστὶ, καθ' ἣν ἡ ἔσια ποιά λέγεται, οἷον
λευκότης, γλυκύτης· ἐρομένων γὰρ ἡμῶν, ὁ-
ποῖόν ἐστι τὸ γάλα; οἰκεῖον εἰπεῖν, λευκόν, καὶ
γλυκύ.

Πρόστι εἰσὶν, ὅτε τὸ εἶναι ταῦτόν ἐστι τῷ
πρὸς τὸ πῶς ἔχειν· ἢ βέλτιον εἰπεῖν, σχέσις
ἐστὶ, καθ' ἣν ἐν πρὸς ἕτερον ἀναφέρεται, οἷον
πατρότης, ἢ ὁ πατήρ πρὸς τὸν υἱὸν ἀναφέρεται·
υἱότης, καθ' ἣν ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα.

Ποιεῖν ἐστὶ τὸ πρᾶξαι ἐνέργειαν παρ' ἑαυτῷ
ἐν ἄλλῳ, ἢ ἄλλῳ, οἷον θερμαίνει· καὶ ἄλλως,
ἐνέργειά ἐστιν, ἢ τὸ ἐνεργεῖν ἐξεργάζεται τὸ ἀ-
ποτελεσμα· οἷον θερμότης, καθ' ἣν τὸ πῦρ
θερμαίνει τὴν χεῖρα· γένεσις· ἢ ὁ πατήρ γεν-
νᾷ τὸν υἱόν.

Πάθησις ἐστὶ τὸ μεταβάλλεσθαι, ὁπωσούν
ὑπ' ἄλλῳ, ἢ ἄλλο, οἷον τὸ θερμαίνεσθαι ἐστὶ πά-
θος, καθ' ὃ τὸ ὕδωρ θερμαίνεται ὑπὸ τοῦ
πυρός.

Πῶ ἐστὶν ἐκεῖνο, καθ' ὃ ἔσια τις λέγεται εἶ-
ναι ἐν τόπῳ; οἷον ὁ διδάσκαλος ἐν τῷ διδασκα-
λείῳ.

Πο.

Ποτὲ σημαίνει τὸν χρόνον, ἐν ᾧ τὸ πράγμα λέγεται εἶναι· οἷον ἡμέραι, μῆνες, χρόνοι.

Κεῖθαι ἐστὶ τις τρόπος τῆ εἶναι ἐν τόπῳ τῶν μορίων, οἷον ἐσάναι, καθῆσθαι, ἀνακεκλιῖσθαι.

Ἔχειν ἐστὶν ἄσῃα περὶ ἑσῃαν προίθεσις, οἷον ὑποδεδέσθαι, ὠπλίσθαι, κ. τ. λ'. Καὶ περὶ μὲν τῶν καθόλου, καὶ τῶν κατηγοριῶν, τοσοῦτον εἰρήσθω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῶν ὄρων πρὸς ἀλλήλους συμβαλλομένων.

Πρὸς ἀλλήλους οἱ ὄροι παραβαλλόμενοι, διαίρῃνται ἄ. εἰς ἀνωτέρους, καὶ κατωτέρους· ἀνώτερος μὲν ἐστὶν, ὁ ἐπὶ πλέον ἐκτεινόμενος, οἷον τὸ ζῶον πρὸς τὸν ἄνθρωπον· κατώτερος δὲ, ὁ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω καττόμενος· οἷον ἄνθρωπος ὑπὸ τὸ ζῶον.

Β΄. Εἰς συνωνύμους, καὶ μὴ συνωνύμους· συνωνυμίαι εἰσιν, οἱ τὸ αὐτὸ ὑπὸ τὸν αὐτὸν λόγον σημαίνοντες· οἷον ἄρ, ξίφος, φάσγανον· μὴ συνωνυμοὶ δὲ, οἱ σημαίνοντές τι διαφόρῳ τρόπῳ προσλαμβάνομενον, οἷον ἄνθρωπος καὶ ἀνὴρ· ἀνὴρ μὲν κατ' ἀνθρώπου ἐξόχως, καὶ περιέχοντος μόνον λέγεται· ἄνθρωπος δὲ κατὰ τῆ τυχόντος.

Γ.

Γ. Διαίρῃνται εἰς ἀνήκοντας, ἢ μὴ ἀνήκον-
τας· καὶ μὴ ἀνήκοντές εἰσιν, οἳ μὴτε συνεισάγουντες,
μὴτε διωθῆντες ἀλλήλας· οἷον λευκὸν, γλυκὺ,
φιλόσοφος, μουσικός.

Ἀνήκοντές εἰσιν, οἳ περὶ ἢ συνεισάγουσιν ἀλ-
λήλας. ὡς ἄνθρωπος, ζῶον· ἢ διωθῆτι, ἢ ἀν-
τίκεινται, ὡς λογικόν, ἄλογον· τῶν δὲ ἀντι-
κειμένων, τὰ μὲν ὡς τὰ πρό· τι ἀντίκεινται, οἷον
τὸ διπλάσιον τῷ ἡμίσει· τὰ δὲ ὡς τὰ ἐναντία,
οἷον τὸ κακὸν τῷ ἀγαθῷ· τὰ δὲ ὡς ἐρήσιν, ἢ
ἔξιν, οἷον τυφλότις, ἢ ὄψις· τὰ δὲ ὡς κατέ-
φασις, ἢ ἀπόφασις, οἷον κάθηται, ἢ κίθεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Περὶ ὑποβολῆς, ἢ τοι ὑπόθεσεως τῶν ὄρων.

Πληρώσαντες τὸν περὶ τῆς ὑπογραφῆς, καὶ
διαίρέσεως τῶν ὄρων λόγον, μεταβαίνομεν
ἐπὶ τὴν σκέψιν τῶν ἰδιοτήτων τῶν αὐτῶν, ὧν κυ-
ριωτέρᾳ ἐσιν ἢ ὑποβολή, ἢ τοι ὑπόθεσις, ἢ τις
ἐστὶ λήψις, ἢ διορισμός, ἢ ὄρος ληφθῆ, ἢ μὴ
ληφθῆ, ἀντὶ τινὸς σημαينوμένων ὑπὲρ αὐτῶν· οἷον
ἢ φωνή, ἄρισον, τὴν δὲ δαίτα σημκίνει, ἢ τὸν
μεσημβρινόν· ἐνδέχεται μὲν τοι εἶπω τίθεσθαι
ἐν τῇ προτάσει, ὡς εἶδεν τῆτων σημκίνειν, ὡς
εἶτις εἶποι, ἄρισον, εἶσι φων. ἢ τρισύλλαβος· οὐ
γὰρ εἰ ταῦθα ἐνοῶ τὴν δαίτα, ἢ τὸν μεσημβρι-
νόν χρόνον εἶναι τρισύλλαβον· εἶδ' εἶποι, τὸ ἄ-
ρισον ἐσιν ἡδὺ, ἀντὶ τῆς δαιτὸς λαμβάνεται, ἢ
χὶ δὲ περὶ τῷ χρόνῳ, κ.τ.λ.

Ε'φι.